

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2003 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SO Ewa Pisula-Dąbrowska

Protokolant: Maria Wojciechowska po rozpoznaniu w dniu 2 kwietnia 2003

r. w Warszawie na rozprawie sprawy z powództwa Krzysztofa Nowickiego

przeciwko AICE Polska S.A. w Warszawie

o uznanie postanowień wzorca umownego za niedozwolone

- I. uznaje za niedozwolone stosowanie przez pozwaną w obrocie z konsumentami postanowienie wzorca umowy zawarte w umowie nr 232964 pomiędzy AICE Polska S.A. w Warszawie a Krzysztofem Nowickim o treści następującej:
- a. „ Klient przystępuje do Systemu po przyjęciu do wiadomości i podpisaniu Umowy, zawierającej jego dane osobowe i po złożeniu oświadczenia o stanie zdrowia"
 - b. „AICE nie może odmówić Klientowi prawa przystąpienia do Systemu poza przypadkami nieobjęcia go przez firmę ubezpieczeniową ubezpieczeniem na życie"
 - c. „ podpisanie aneksu do umowy, określającego zobowiązania asygnowanego Klienta, wynikające z faktu odebrania samochodu"
 - d. „ po zakończeniu planu ratalnego lub w szczególnym przypadku omówionym w części kończącej Art. 19 | AICE powinna przystąpić do dokonywania zwrotów rat czystych w oparciu o środki tworzące aktualny fundusz grupy. W tym celu w okresie 90 dni kalendarzowych nastąpi ostatecznie rozliczenie grupy w następującej kolejności: zwrot rat, które ewentualnie AICE wpłaciła dla zakupu samochodów dla grupy, zwrot rat Klientom, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w Systemie lub z którymi rozwiązano Umowę zgodnie z Art. 17. 1) i 18. 1) niniejszej Umowy" e. „sprawy wymagające rozstrzygnięcia sądowego będą prowadzone przed sądami dla miasta stołecznego Warszawy"
- II. oddała powództwo w pozostałym zakresie
- III. zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt strony pozwanej.

SSO Ewa Pisula-Dąbrowska

Uzasadnienie

Powód - Krzysztof Nowicki wniósł o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie AICE Polska S.A. w Warszawie ich stosowania. Jako sprzeczne z art. 385¹ § 1 i art. 385³ kc powód wskazał postanowienia o treści:

- ◆ (...) Klient przystępuje do systemu (...) po złożeniu oświadczenia o stanie zdrowia - jako sprzeczne z art. 385¹ § 1 kc
- ◆ (...) AICE nie może odmówić klientowi prawa przystąpienia do Systemu poza przypadkami nieobjęcia go przez firmę ubezpieczeniową ubezpieczeniem na życie - jako sprzeczne z art. 385³ pkt 7 kc
- ◆ (...) Miesięczna rata ceny usługi AICE; stały procent wartości samochodu, określony na pierwszej stronie umowy, obliczany w oparciu o aktualną cenę samochodu i przeznaczony na pokrycie kosztów obsługi i administracji Systemu (...) - jako sprzeczne z art. 385³ pkt 11 i 16 kc
- ◆ (...) Niedotrzymanie formularza płatności na adres podany przez klienta nie zwalnia go z obowiązku terminowego wpłacania rat na konto bankowe podane przez AICE - jako sprzeczne z art. 385³ pkt 2 i 22 kc
- ◆ W przypadku gdy Daewoo zaniecha produkcji modelu i zastąpi go innym, AICE winna wprowadzić nowy model jako kontynuację modelu poprzedniego, ustalając wysokość rat miesięcznych w następujący sposób:
 1. Raty miesięczne klientów, którzy uzyskali asygnację na model poprzedni, obliczane będą zgodnie z ceną obowiązującą na ostatnim Akcie Asygnacyjnym tego modelu, aktualizowaną procentowo zmianą ceny nowego modelu,
 2. Raty miesięczne klientów, którzy oczekują na asygnację nowego modelu, będą czynnikiem podzielenia przez ilość rat pozostałych do końca planu ratalnego, procentowego salda do spłacenia nowego modelu. Oznacza to, że począwszy od kolejnego miesiąca klient będzie opłacać raty na nowy model, który uzyska zgodnie z zasadami asygnacji określonymi niniejszą umową - jako sprzeczne z art. 385 pkt 11, 19, 20, 21 kc
- ◆ W przypadku, gdy Daewoo zaniecha produkcji lub sprzedaży modelu i zastąpi go innym, AICE winna wprowadzić nowy model jako kontynuację modelu poprzedniego, ustalając wysokość rat miesięcznych w następujący sposób; jeżeli różnica w cenie między nowym modelem a starym, będzie więk-sza niż 20% ceny modelu starego, klientowi przysługuje prawo do rezygnacji i w tym przypadku nie będą stosowane kary umowne, przewidziane w artykule 17 ust. 1 (...) - jako sprzeczne z art. 385³ pkt 2, 11, 16 i 21 kc
- ◆ W przypadku zaniechania produkcji modelu samochodu i niezastąpienia go innym AICE bierze na siebie obowiązek zaoferowania innego samochodu. Jeżeli cena modelu samochodu zastępczego byłaby wyższa o 20% od ceny modelu samochodu, którego produkcji zaniechano, klient ma prawo rozwiązania umowy bez płacenia kar umownych, określonych w art. 17 ust. 1 o ile byłoby niemożliwe zaoferowanie przez AICE modelu samochodu zastępcze

go, wówczas AICE przystąpi do rozliczenia grupy zgodnie z art. 20 - jako sprzeczne z art. 385³ pkt 2, 16, 21 kc

- ◆ (...) klient, który otrzymał asygnację ma prawo odbioru samochodu (...) po spełnieniu następujących formalności; podpisania aneksu do umowy, określającego zobowiązania asygnowanego klienta, wynikające z faktu odebrania samochodu - jako sprzeczne z art. 385³ pkt 4, 6 kc
- ◆ (...) AIGE zastrzega sobie (...) prawo czasowego zawieszenia możliwości dokonywania wpłat przedterminowych przez klientów bez asygnacji (...) - jako sprzeczne z art. 3 85³ pkt 8 kc
- ◆ (...) W momencie zakończenia planu ratalnego grupy (...) AICE przystąpi do przekazania klientom, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w systemie, wniesionych przez nich rat czystych których wysokość będzie obliczona w oparciu o aktualną cenę samochodu w ostatnim miesiącu planu ratalnego grupy. Od wpłaconej sumy z tytułu kary umownej AICE potrąci 10%, ale nie mniej niż wysokość dwóch rat czystych (...) - jako sprzeczne z art. 385³ pkt 12 i 17 kc
- ◆ (...) W przypadku, gdy klient podpisał umowę i zrezygnował z uczestnictwa w systemie zanim otrzyma informację o przynależności do grupy, a więc przez wpłaceniem pierwszej raty, AICE przyjmie jego rezygnację, zatrzymując opłatę wstępną która w żadnym przypadku nie podlega zwrotowi -jako sprzeczne z art. 385³ pkt 17 kc
- ◆ (...) W przypadku wyczerpania wszelkich możliwości technicznych AICE upoważniona jest do rozliczenia grupy zgodnie z art. 20 (...) oraz art. 20 (zdanie 1) na podstawie którego (...) AICE powinna przystąpić do dokonywania zwrotów rat czystych w oparciu o środki tworzące aktualny fundusz grupy - jako sprzeczne z art. 385³ pkt 2, 11, 16 kc
- ◆ (...) W tym celu, w okresie 90 dni kalendarzowych, nastąpi ostatecznie rozliczenie grupy w następującej kolejności: zwrot rat, które ewentualnie AICE wpłaciła dla zakupu samochodów dla grupy, zwrot rat klientom, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w systemie lub z którymi rozwiązano umowę zgodnie z art. 17 ust. 1 i 18 ust. 1 niniejszej umowy - jako sprzeczne z art. 385³ pkt 12 kc
- ◆ (...) Strony wykorzystują wszelkie możliwości do polubownego rozwiązania ewentualnych sporów wynikających z niniejszej umowy. Sprawy wymagające rozstrzygnięcia sądowego będą prowadzone przed sądami dla miasta stołecznego Warszawy - jako sprzeczne z art. 385 pkt 23 kc.

Pismem z dnia 16.09.2002 (k-32) powód zmodyfikował powództwo w ten sposób, że domagał się uznania za niedozwolone postanowień o treści następującej:

- ◆ (...) w momencie zakończenia planu ratalnego grupy (...) AICE przystąpi do przekazania klientom, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w systemie, wniesionych przez nich rat czystych, których wysokość będzie obliczona w oparciu o aktualną cenę samochodu w ostatnim miesiącu planu ratalnego grupy. Od wpłaconej sumy z tytułu kary umownej AICE potrąci 10% ale nie mniej niż wysokość dwóch czystych rat (...) - jako sprzeczny z art. 385¹ § 1 kc,

♦ (...) w przypadku, gdy klient podpisał umowę i zrezygnował z uczestnictwa w systemie zanim otrzyma informację o przynależności do grupy, a więc przed wpłaceniem pierwszej raty, AICE przyjmie jego rezygnację, zatrzymując opłatę wstępną która w żadnym przypadku nie podlega zwrotowi -jako sprzeczny z art. 385¹ § 1, art. 385³ pkt 12 i 13 kc,

♦ (...) w przypadku wyczerpania wszelkich możliwości technicznych AICE upoważniona jest do rozliczenia grupy zgodnie z art. 20 (...) oraz art. 20 (zdanie 1), na podstawie którego (...) AICE powinna przystąpić do dokonywania zwrotów rat czystych w oparciu o środki tworzące aktualny fundusz grupy. W tym celu, w okresie 90 dni kalendarzowych, nastąpi ostateczne rozliczenie grupy w następującej kolejności; zwrot rat, które ewentualnie AICE wpłaciła dla zakupu samochodów dla grupy, zwrot rat klientom, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w systemie lub z którymi rozwiązano umowę zgodnie z art. 17 ust. 1 i art. 18 ust. 1A niniejszej umowy - jako sprzeczne z

art. 385¹ § 1, art. 385³ pkt 2 kc.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa podnosząc, że od kwietnia 2001 nie jest stosowany zaskarżony wzorzec umowny i zastosowanie winien znaleźć przepis art, 479³⁸ kpc. Nadto podniosła, iż obowiązek złożenia oświadczenia o stanie zdrowia wynika z umowy ubezpieczenia na życie zawieranego z firmą ubezpieczeniową. Wywodziła iż, wynegocjowane warunki są najłagodniejsze i najmniej dotkliwe dla uczestników, gdyż zwykle warunkiem ubezpieczenia na życie jest nie tylko złożenie oświadczenia o stanie zdrowia przez osobę zainteresowaną ale poddanie się przez nią badaniom lekarskim i to w placówce honorowanej przez ubezpieczyciela. Pozwana zaprzeczyła, że art. 4 ust. 2 lit.B nakłada na klientów obowiązek zapłacenia za usługę pozwanego za cały czas ważności planu ratalnego mimo zrezygnowania z umowy, gdyż w momencie rozliczania kontraktu klientom takim zwracane są raty czyste, bez potrącenia z nich nie uiszczonych opłat administracyjnych. W ocenie strony pozwanej zo-

bowiązanie, że niedotrzymanie formularza płatności na adres podany przez klienta nie zwalnia go z obowiązku terminowego wpłacania rat na konto bankowe podane przez AICE jest jedynie zobowiązaniem uzupełniającym, które nakłada na niego obowiązek comiesięcznego wysyłania formularzy płatności. Dla wykonania zobowiązania przez konsumenta wystarczy zapis art. 5 umowy, zobowiązujący do dokonywania wpłat na podane konto bankowe. Pozwana prezentowała pogląd, iż zapis art. 12 ust. 2 pkt A, B i C i ust. 3 wzorca nie narusza prawa , gdyż kierując się zasadą równoprawnego traktowania wszystkich klientów uregulowano sposób zastąpienia modeli samochodów, jak również możliwość rezygnacji z systemu. Podkreśliła, że nie organizuje systemu w oparciu o innych producentów niż Daewoo.

Ponadto twierdziła, iż przewidziany w umowie aneks nie wprowadza żadnych dodatkowych zobowiązań a jedynie precyzuje dotychczasowe zobowiązania asygnowanego klienta wynikające z faktu odebrania samochodu. Tym samym

całkowicie bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 385 pkt 4 i 6 kc albowiem nie wprowadza on żadnych nowych postanowień i nie uzależnia zawarcia umowy od przyrzeczenia przez konsumenta zawierania w przyszłości dalszych umów podobnego rodzaju. Zdaniem strony pozwanej postanowienie o prawie czasowego zawieszenia możliwości dokonywania wpłat przedterminowych leży w interesie konsumentów i wprowadzono go jedynie dla dobra grupy. Jego zastosowanie wymaga uprzedniego poinformowania i wyjaśnienia klientom istotnych przyczyn uzasadniających podjęcie decyzji o zawieszeniu wpłat przedterminowych. Jest to sytuacja szczególna, którą należy rozpatrywać w kategoriach Siły Wyższej. Nie stanowi zatem niedozwolonej klauzuli określonej w art. 385 pkt 8 kc, gdyż nie uzależnia spełnienia świadczenia od okoliczności zależnych tylko od woli kontrahenta. Odnosząc się do postanowień zawartych w art. 17 ust. 1 umowy pozwana zarzuciła, iż powód nie uwzględnił faktu, iż istotą Auto-Systemu jest samofinansowanie się wszystkich uczestników. Z środków wniesionych przez klientów dokonywane są zakupy samochodu, stąd w umowie musiały się znaleźć rozwiązania zabezpieczające interesy wszystkich klientów. Zdaniem pozwanej klient, który zawarł stosowną umowę a następnie rezygnuje z niej musi się liczyć z odpowiednimi sankcjami.

Oplata wstępna, którą traci klient jest opłatą manipulacyjną którą płaci się przy zawieraniu każdej umowy i jest ogólnie stosowana.

Pozwana zarzuciła również, iż konstruując wzorzec umowy zmuszona była przewidzieć tzw. nadzwyczajne sytuacje - brak wystarczających środków na zakup chociażby jednego samochodu i stąd też przyznano uprawnienie do rozliczenia grupy po wyczerpaniu wszelkich technicznych możliwości. Nadto podniosła, iż powód czyniąc zarzut, iż postanowienia art. 19 umowy są niedozwolonymi klauzulami usiłuje traktować pozwanego jako tego, który samochody produkuje lub sprzedaje, nie dostrzegając zapisu art. 1 umowy, który określa przedmiot umowy. Pozwana nie zgodziła się również, iż postanowienia zawarte w art. 20 naruszają normy zawarte w art. 385 pkt 12 kc.

Wywodziła, iż poddanie sporów wynikłych na tle realizacji umowy właściwości sądów dla m.st. Warszawy nie może być interpretowane jako niekorzystne dla klientów.

Rozpoznając sprawę Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił i zważył co następuje:

Stan faktyczny w sprawie jest bezsporny. W szczególności bezsporny jest fakt stosowania przez pozwaną wzorca umowy o treści załączonej do pozwu (k 13-16) do kwietnia 2001, a także sama treść kwestionowanych przez powoda postanowień umownych. Sporne pozostaje czy pozwana zaprzestała stosowania postanowień wzorca po kwietniu 2001 oraz ocena dopuszczalności tych zapisów w świetle wskazanych przez powoda norm Kodeksu cywilnego. Na wstępie odnieść należało się do zarzutu strony pozwanej, iż zaprzestała ona stosowania zaskarżonego wzorca umowy po kwietniu 2001 a zatem stosowanie do art. 479 kpc roszczenie powoda uległo przedawnieniu. W ocenie Sądu podniesiony zarzut nie zasługuje na uwzględnienie. Zauważyć należy, iż oprócz gołosłownego twierdzenie na tę

okoliczność strona pozwana nie wskazała żadnych dowodów. Zakładając nawet, iż jest to twierdzenie prawdziwe i dotyczy nowo zawieranych umów z konsumentami (po kwietniu 2001) to i tak aby można było uznać, iż doszło do zaprzestania stosowania klauzul abuzywnych nastąpić musiałyby stan sankcji umów już funkcjonujących w obrocie a zawierających niedozwolone postanowienia. Nie można przyjąć, iż skoro niedozwolonych postanowień nie stosuje się w stosunku do nowych konsumentów posługując się nowym wzorcem (co nie zostało udowodnione) to w ogóle nastąpił fakt zaprzestania stosowania niedozwolonych postanowień. W ocenie Sądu stan zaprzestania nastąpiłby gdyby strona pozwana podjęła działania zmierzające do zmiany treści istniejących w obrocie z konsumentami postanowień umów zawierających klauzule niedozwolone. Dopiero od czasu wyeliminowania z rynku (np. w drodze aneksu) wszystkich istniejących umów zawierających klauzule niedozwolone można byłoby przyjąć, iż doszło do zaprzestania stosowania postanowień zawierających klauzule niedozwolone. Zauważyć należy, iż pozwana nawet nie twierdzi, że „zaprzestanie” po kwietniu 2001 dotyczy umów wzorca zawartych przed tą datą. W obrocie więc istnieje bliżej nie określona liczba już funkcjonujących wzorców zawierających klauzule abuzywne. Zwrócić uwagę również należy na to, iż skoro strona pozwana zaprzestała stosowania zakwestionowanego wzorca to uznała, że wzorzec ten zawiera sprzeczne z prawem postanowienia, które należy wyeliminować w nowej wersji wzorca. ' Konkludując Sąd uznał za bezzasadny i nieudowodniony zarzut zaprzestania stosowania przez stronę pozwaną wzorca zawierającego klauzule niedozwolone. I Przechodząc do merytorycznej oceny zakwestionowanych pozwem postanowień wzorca Sąd zważył co następuje.

W ocenie Sądu zapis o treści: „klient przystępuje do Systemu (...) po złożeniu oświadczenia o stanie zdrowia (...) jest sprzeczny z dobrymi obyczajami i narusza interesy konsumentów. Żądanie złożenia oświadczenia o stanie zdrowia wynika z przymusu zawarcia umowy ubezpieczenia na życie, która to umowa ma zabezpieczyć wykonanie umowy z pozwanym. Oświadczenie o stanie zdrowia ma znaczenie dla oceny ryzyka ubezpieczeniowego przez ubezpieczyciela i nie ma związku z przedmiotową zasadniczą umową mającą na celu nabycie samochodu. Zdaniem Sądu, żądanie oświadczenia o stanie zdrowia jest uzasadnione dla oceny ryzyka ubezpieczyciela w przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na życie, dożywocie. Nie znajduje jednak uzasadnienia żądanie oświadczenia o stanie zdrowia w przypadku nabycia samochodu marki Daewoo - FSO. W ocenie Sądu, treść tego postanowienia narusza dobro osobiste, prywatność, dobre obyczaje i rażąco narusza interesy konsumenta - uzależniając możliwość nabycia samochodu od stanu zdrowia - art. 385¹ § 1 kc.

Jako sprzeczne z prawem Sąd uznał również postanowienie o treści „(...) AICE nie może odmówić klientowi prawa przystąpienia do Systemu poza przypadkiem nieobjęcia go przez firmę ubezpieczeniową ubezpieczeniem na życie”.

Zgodnie z art. 385³ pkt 7 kc niedozwolonym postanowieniem jest m.in. takie postanowienia które uzależniają zawarcie, treść wykonania umowy od zawarcia innej umowy nie mającej bezpośredniego związku z umową zawierającą oceniane postanowienie. W ocenie Sadu właśnie taka sytuacja ma miejsce w rozpatrywanej sprawie. AICE uzależnia zawarcie umowy z klientem od zawarcia innej umowy (ubezpieczenia na życie), która to umowa nie ma bezpośredniego związku z przedmiotową umową o przystąpieniu do systemu. Zapis ten stanowi zatem klauzulę niedozwoloną w rozumieniu art. 385³ pkt 7 kc. Za niedozwolone postanowienia umowne Sąd uznał również postanowienie o treści „klient, który otrzymał asygnację ma prawo odbioru samochodu (...) po spełnieniu następujących formalności i podpisanie aneksu do umowy, określającego zobowiązania asygnowanego klienta, wynikające z faktu odebrania samochodu jako sprzeczne z art. 385³ pkt 4 kc. Konsument nie ma możliwości zapoznania się z aneksem do umowy. A zatem w trakcie trwania umowy AICE uzależnia wykonanie umowy (wydania samochodu) od zawarcia innej umowy. Zgodnie z art. 385³ pkt 4 kc niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te postanowienia które (art. 385¹ pkt 4 kc) przewidują postanowienia, z którymi konsument nie miał możliwości zapoznać się przed zawarciem umowy. W ocenie Sądu treść w/w postanowienia z którego wynika, iż konsument nie ma możliwości zapoznania się z treścią postanowień przed podpisaniem właściwej umowy i nie ma możliwości negocjacji jego postanowień, jest sprzeczna z art. 385¹pkt4kc.

Jako sprzeczne z art. 285³ pkt 12 kc Sąd uznał postanowienie o treści „po zakończeniu planu ratalnego lub w szczególnym przypadku omówionym w części kończącej .Art. 19, AICE

lub z którymi rozwiązano Umowę zgodnie z Art. 17. 1) i 18. 1) niniejszej Umowy". W ocenie Sądu podstawowa wątpliwość jaka nasuwa się analizując w/w powinna przystąpić

do dokonywania zwrotów rat czystych w oparciu o środki tworzące aktualny fundusz grupy. W tym celu w okresie 90 dni kalendarzowych nastąpi ostatecznie rozliczenie grupy w następującej kolejności: zwrot rat, które ewentualnie AICE wpłaciła dla zakupu samochodów dla grupy, zwrot rat Klientom, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w Systemie

postanowienie dotyczy określenia „w oparciu o środki tworzące aktualny fundusz grupy ". Oznacza to zdaniem Sądu, że w zależności od tego czy będą środki tworzące aktualny fundusz grupy wypłaty będą lub nie będą dokonywane Dodać należy , iż ewentualne wypłaty będą dokonywane „po zakończeniu planu ratalnego” (72 miesiące tj. 6 lat – k.12).Uprawnienia konsumenta do zwrotu rat czystych są więc praktycznie iluzoryczne. Odsuwają zobowiązanie pozwanego na kilka lat i uzależniają wypłatę konsumentowi de facto od tego czy będą „środki tworzące aktualny fundusz grupy".

Nie ma wątpliwości, że tak sformułowane postanowienie wyłącza obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub w części , jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania -art. 385³ pkt 12 kc.

Za niedozwoloną klauzulę umowną Sąd uznał ponadto postanowienie o treści „sprawy wymagające rozstrzygnięcia sądowego będą prowadzone przed sądami dla miasta stołecznego Warszawy".

Zgodnie z treścią art. 385³ pkt 23 kc niedozwolonym postanowieniem umownym są m.in. te postanowienia które „wyluczają jurysdykcję sądów polskich lub poddają sprawę pod

rozstrzygnięcie sądu polubownego polskiego lub zagranicznego albo innego organu, a także narzucają rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy". Sąd dla miasta stołecznego Warszawy nie jest właściwy do rozpoznania spraw o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone.

Zgodnie z art. 479³⁶ kpc sprawy te należą do właściwości Sądu Okręgowego -sądu antymonopolowego (od 15.12.2002 r) Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Niewątpliwie więc omawiane postanowienie stanowi klauzulę niedozwoloną w rozumieniu art. 385³ pkt 23 kc.

Zdaniem Sądu postanowienie o treści „miesięczna rata ceny usługi AICE: stały procent wartości samochodu, określony na pierwszej stronie Umowy, obliczony w oparciu o aktualną cenę samochodu i przeznaczony na pokrycie kosztów ob-

slugi i administracji Systemu" nie stanowi klauzuli niedozwolonej - art. 385 pkt 11 i 16 kc.

Z zapisu tego wbrew twierdzeniu powoda nie wynika, iż oznacza to obowiązek zapłacenia za usługę za cały czas ważności planu ratalnego. Nie można było również uznać, że klauzulę niedozwoloną stanowi zapis o treści „Niedotrzymanie formularza płatności na adres podany przez klienta nie zwalnia go z obowiązku terminowego wpłacania rat na konto bankowe podane przez AICE" i jest sprzeczny z art. 385 pkt 2 i 22 kc.

Zdaniem Sądu zapis ten w żaden sposób nie ogranicza ani nie wyłącza odpowiedzialności względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte zobowiązania art. 385 pkt 2 kc. Nie można również zgodzić się że jest sprzeczny z art. 385³ pkt 22 kc. Forma płatności czy to według otrzymywanego formularza płatności czy też bezpośrednio na konto bankowe nie stanowi istotnego elementu umowy. Jest to techniczne postanowienie regulujące sposób dokonywania opłat. Zdaniem Sądu treść tego postanowienia nie narusza dobrych obyczajów, nie narusza rażąco interesów konsumenta (klauzula generalna wymieniona w art. 385¹ kc) i nie mieści się w dyspozycji art. 385³ pkt 22 kc.

Sąd nie podzielił poglądu powoda, że zapis o treści „W przypadku, gdy Daewoo zaniecha produkcji modelu i zastąpi go innym (...) stanowi klauzulę o której mowa w art. 385³ pkt 11, 19, 20 i 21 kc.

W postanowieniu tym określono sytuacje, które mogą wystąpić w przypadku zmiany lub zaniechania produkcji określonego modelu samochodu Daewoo. W art. 1 wzorca umowy wyraźnie określono, iż Auto System jest ściśle powiązany z producentem jakim jest Daewoo. Zasady, które są określone w w/w postanowieniu stworzone zostały na wypadek zaistnienia zaniechania produkcji określonego modelu samochodu i nie stanowią zdaniem Sądu postanowień niedozwolonych określonych w art. 385³ pkt 2, 11, 16, 19, 20 i 21 kc. Za bezzasadne Sąd uznał, żądanie uznania za niedozwolone postanowienia o treści „(...) AICE zastrzega sobie (...) prawo czasowego zawieszenia możliwości dokonywania wpłat przedterminowych przez klienta bez asygnacji". W ocenie Sądu treść tego postanowienia nie jest sprzeczna z art. 385 pkt 8 kc nie uzależnia spełnienia świadczenia od okoliczności zależnych tylko od woli kontrahenta konsumenta. Zauważyć należy, że postanowienie to dotyczy „wpłat przedterminowych" a nie zwykłych płatności - a zatem niemożność wnoszenia przedpłat w żaden sposób nie pozbawia klienta spełnienia świadczenia (odbioru samochodu).

Oddalić również należało żądanie uznania za niedozwolone postanowienia wzorca o treści „(...)w momencie zakończenia planu ratalnego grupy (...) AICE przystąpi do przekazania klientom, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w systemie, wniesionych przez nich rat czystych, których wysokość będzie obliczona w oparciu o aktualną cenę samochodu w ostatnim miesiącu planu ratalnego grupy. Od wpłaconej sumy z tytułu kary umownej AICE potrąci 10% ale nie mniej niż wysokość dwóch czystych rat” jako sprzeczne z art. 385 pkt 12, 17 kc. Kodeks cywilny przewiduje możliwość zastrzeżenia w umowie, że jednej lub obu stronom wolno od umowy odstąpić za zapłatą oznaczonej sumy (odstępne) - art. 396 kc. Nie jest więc to zapłata za świadczenie nie spełnione w całości lub w części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania. Obowiązek zapłaty odstępnego nie odnosi się więc do treści art. 385³ pkt 12 kc. Powód nie wykazał również, że odstępne w wysokości dwóch pełnych rat całkowitych jest nadmiernie wygórowane, a więc rażąco odbiegające od zwyczajowo przyjętych. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na powodzie (art. 6 kc).

Sąd oddalił również powództwo w zakresie uznania za niedozwolone postanowienia o treści „(...)W przypadku, gdy klient podpisał umowę i zrezygnował z uczestnictwa w systemie zanim otrzyma informację o przynależności do grupy, a więc przez wpłaceniem pierwszej raty, AICE przyjmie jego rezygnację, zatrzymując opłatę wstępną, która w żadnym przypadku nie podlega zwrotowi”. Treść tego rozstrzygnięcia nie odpowiada prawu. Powództwo w tej części winno być uwzględnione w świetle art. 385 pkt 17 kc.

Rozpoznając powództwo w części dotyczącej zapisu „ (...)w przypadku wyczerpania wszelkich możliwości technicznych AICE upoważniona jest do rozliczenia grupy zgodnie z art. 20 (...) oraz art. 20 (zdanie 1), na podstawie którego (...) AICE powinna przystąpić do dokonywania zwrotów rat czystych w oparciu o środki tworzące aktualny fundusz grupy (...) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie stwierdził, iż postanowienie to nie jest sprzeczne z art. 385³ pkt 2 kc (k. 33). W tym zakresie powód sprecyzował powództwo i wskazał podstawę prawną w piśmie z dnia 16.09.2002 (k. 32).

W ocenie Sądu postanowienie powyższe nie jest sprzeczne ze wskazanym przez powoda art. 385³ pkt 2 kc.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji. Publikację prawomocnego Wyroku zarządza na podstawie art. 479⁴⁴ § 1 kpc.

SSO Ewa Pisula-Dąbrowska

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2004r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie Wydział VI Cywilny w składzie:

Przewodniczący-

Sędzia SA Regina Owczarek-Jędrasik

Sędzia SA Anna Orłowska Sędzia SA Krystyna Bilewicz

Protokolant Monika Trzaskoma

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2004r. w Warszawie na rozprawie sprawy z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko AICE Polska SA. w Warszawie

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 12 sierpnia 2002r. sygn. akt XVII Amc 33/01

I. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie pierwszym wyroku dodaje podpunkty o następującym brzmieniu:

k) „cena usługi AICE pokrywa koszty obsługi przez cały czas ważności planu ratalnego danej grupy”;

1) „w momencie zakończenia planu ratalnego grupy AICE przystąpi do przekazania klientom, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w systemie, wniesionych przez nich rat czystych”;

l) „w przypadku wyczerpania wszelkich możliwości technicznych AICE upoważniona jest do rozliczenia grupy zgodnie z art.19 oraz art.19 zdanie 2 (...) na podstawie którego (...) AICE powinna przystąpić do dokonywania zwrotów rat czystych w oparciu o środki tworzące aktualny fundusz grupy. W tym celu, w okresie 90 dni kalendarzowych nastąpi ostateczne rozliczenie grupy w następującej kolejności: zwrot rat, które ewentualnie AICE wpłaciła z tytułu zakupu samochodów dla grupy, postawienie do dyspozycji klientów, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w systemie lub z którymi rozwiązano umowę, pozostałych funduszy zgodnie z art. 16 ust.1 i art. 17 ust.1A niniejszej umowy; II. Znosi wzajemnie między stronami koszty za instancję apelacyjną i kasacyjną.

Uzasadnienie

W dniu 24 lipca 2001r. powód - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł pozew o uznanie za niedozwolone i zakazanie stosowania przez pozwanego - AICE Polska S.A. w umowach z konsumentami postanowień wzorca umowy o treści:

I. „(...) Klient przystępuje do systemu (...) po złożeniu oświadczenia o stanie zdrowia, wymaganego przez firmę ubezpieczeniową" - jako sprzeczny z art.385 zezn.l §1 k.c.

II. „(...) AICE nie może odmówić klientowi prawa przystąpienia do systemu poza przypadkiem nieobjęcia go przez firmę ubezpieczeniową ubezpieczeniem na życie (...)” - jako sprzeczny z art.385 ze zn.3 pkt.7 k.c.

III. „(...) Cena usługi AICE (...) pokrywa koszty obsługi przez cały czas ważności planu ratalnego danej grupy. Usługa jest świadczona aż do zakończenia planu ratalnego (...)” - jako sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.l 1 i 16k.c.

IV. „(...) niedotrzymanie formularza płatności na adres podany przez klienta nie zwalnia go z obowiązku terminowego wpłacania rat na konto bankowe podane przez AICE" (...)” - jako sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.2 i 22 k.c.

V. „w przypadku, gdy Daewoo zaniecha produkcji lub sprzedaży modelu i zastąpi go innym, AICE winna wprowadzić nowy model, jako kontynuację modelu poprzedniego, ustalając wysokość rat miesięcznych w następujący sposób:

a) raty miesięczne klientów, którzy uzyskali asygnację na model poprzedni, obliczane będą zgodnie z ceną obowiązującą na ostatnim akcie asygnacyjnym, aktualizowaną procentowo zmianą ceny nowego modelu b) raty miesięczne klientów, którzy oczekują na asygnację nowego modelu, będą wynikiem podzielenia procentowego salda, pozostałego do spłacenia nowego modelu, przez ilość rat pozostałych do końca planu ratalnego. Oznacza to, że począwszy od kolejnego miesiąca klient będzie opłacać raty na nowy model, który uzyska zgodnie z zasadami asygnacji, określonymi niniejszą umową" - jako sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.l 1,19,20 i 21 k.c.

VI. „, w przypadku, gdy Daewoo zaniecha produkcji lub sprzedaży modelu i zastąpi go innym, AICE winna wprowadzić nowy model, jako kontynuację modelu poprzedniego, ustalając wysokość rat miesięcznych w następujący sposób:

c) jeżeli różnica w cenie między nowym modelem, a starym, będzie większa niż 25% ceny modelu starego, klientowi przysługuje prawo do rezygnacji i w tym przypadku nie będą stosowane kary umowne, przewidziane w art.16 ust.l (...)”-jako sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt. 2,11,16 i 21 k.c.

VII. „, w przypadku zaniechania produkcji lub sprzedaży modelu samochodu i niezastąpienia go innym, AICE bierze na siebie obowiązek zaoferowania innego samochodu. Jeżeli cena modelu samochodu zastępczego byłaby wyższa o 25% od ceny modelu samochodu, którego produkcji zaniechano, klient ma prawo rozwiązania umowy bez płacenia kar umownych, określonych w art.16 ust.l. O ile byłoby niemożliwe

zaoferowanie przez AICE modelu samochodu zastępczego, wówczas AICE przystąpi do rozliczenia grupy zgodnie z art.19" - jako sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.2,16 i 21 k.c.

VIII. „(...) klient, który otrzymał asygnację ma prawo odbioru samochodu (...) po spełnieniu następujących formalności:

b) podpisania aneksu do umowy, określającego zobowiązania asygnowanego klienta, wynikające z faktu odebrania samochodu" - jako sprzeczna z art.385 ze zn. 3 pkt.4 i 6 k.c.

IX. „(...) „AICE zastrzega sobie (...) prawo czasowego zawieszenia możliwości dokonywania wpłat przedterminowych przez klientów bez asygnacji (...)” - jako sprzeczne z art.385 ze zn. 3 pkt.8 k.c.

X. „(...) w momencie zakończenia planu ratalnego grupy (...) AICE przystąpi do przekazania klientom, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w systemie, wniesionych przez nich rat czystych. Wysokość rat będzie obliczona oparciu o cenę samochodu aktualną w ostatnim miesiącu planu ratalnego grupy. Od wypłaconej sumy AICE potrąci z tytułu kary umownej wysokość dwóch pełnych rat całkowitych, obliczone zgodnie z art.4 ust.2 (...)” - jako naruszenie art.385 ze zn. 3 pkt.12 i 17 k.c.

XI. „(...) w przypadku, gdy klient podpisał umowę i zrezygnował z uczestnictwa w systemie zanim otrzyma informację o przynależności do grupy, a więc przed wpłaceniem pierwszej raty, AICE przyjmie jego rezygnację, zatrzymując opłatę wstępną która w żadnym przypadku nie podlega zwrotowi" - stanowi naruszenie art. 385 ze zn. pkt.12 i 13 k.c.

XII. „ (...) w przypadku, wyczerpania wszelkich możliwości technicznych AICE upoważniona jest do rozliczenia grupy zgodnie z art. 19 (...), oraz art. 19 (zdanie 2), na podstawie którego, (...) AICE powinna przystąpić do dokonywania zwrotów rat czystych w oparciu o środki tworzące aktualny fundusz grupy. (...). W tym celu, w okresie 90 dni kalendarzowych, nastąpi ostateczne rozliczenie grupy w następującej kolejności: zwrot rat, które ewentualnie AICE wpłaciła z tytułu zakupu samochodów dla grupy, postawienie do dyspozycji klientów, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w systemie lub z którymi rozwiązano umowę, pozostałych funduszy zgodnie z art. 16 ust.1 i 17 ust.1A niniejszej umowy" - co stanowi naruszenie art.385 ze zn. 1 i art.385 ze zn. 3 pkt.2 k.c.

XIII. „(...) strony wykorzystują wszelkie możliwości do polubownego rozwiązania ewentualnych sporów wynikających z niniejszej umowy. Sprawy wymagające rozstrzygnięcia sądowego będą prowadzone przed sądami dla miasta stołecznego Warszawy (...)” - co stanowi naruszenie art.385 ze zn. 3 pkt.23 k.c.

Ponadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania oraz przeprowadzenie rozprawy także pod nieobecność powoda.

Pozwana spółka w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości, z zastrzeżeniem żądań podniesionych w punkcie XIII pozwu oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych.

Zdaniem pozwanej kwestionowane przez powoda zapisy nie są sprzeczne z powołanymi przepisami, a ponadto na rozprawie w dniu 12 sierpnia 2002r. oświadczył, że od kwietnia 2002r. nie stosuje przedmiotowego wzorca umowy.

Sąd Okręgowy, Sąd Antymonopolowy wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2002r. w punkcie 1. uznał za niedozwolone i zakazał stosowania w umowach z konsumentami postanowień wzorca umowy o treści:

a) „Niedotrzymanie formularza płatności na adres podany przez klienta nie zwalnia go z obowiązku terminowego wpłacania rat na konto bankowe podane przez AICE.”

b) „w przypadku, gdy Daewoo zaniecha produkcji lub sprzedaży modelu i zastąpi go innym, AICE winna wprowadzić nowy model, jako kontynuację modelu poprzedniego, ustalając wysokość rat miesięcznych w następujący sposób:

- a. raty miesięczne klientów, którzy uzyskali asygnację na model poprzedni, obliczane będą zgodnie z ceną obowiązującą na ostatnim akcie asygnacyjnym, aktualizowaną procentowo zmianą ceny nowego modelu

- b. raty miesięczne klientów, którzy oczekują na asygnację nowego modelu, będą wynikiem podzielenia procentowego salda, pozostałego do spłacenia nowego modelu, przez ilość rat pozostałych do końca planu ratalnego. Oznacza to, że począwszy od kolejnego miesiąca klient będzie opłacać raty na nowy model, który uzyska zgodnie z zasadami asygnacji, określonymi niniejszą umową”

c) „ w przypadku, gdy Daewoo zaniecha produkcji lub sprzedaży modelu i zastąpi go innym, AICE winna wprowadzić nowy model, jako kontynuację modelu poprzedniego, ustalając wysokość rat miesięcznych w następujący sposób:

- c. jeżeli różnica w cenie między nowym modelem, a starym, będzie większa niż 25% ceny modelu starego, klientowi przysługuje prawo do rezygnacji i w tym przypadku nie będą stosowane kary umowne, przewidziane w art.16 ust.1”

d) „ w przypadku zaniechania produkcji lub sprzedaży modelu samochodu i niezastąpienia go innym, AICE bierze na siebie obowiązek zaoferowania innego samochodu. Jeżeli cena modelu samochodu zastępczego byłaby wyższa o 25% od ceny modelu samochodu, którego produkcji zaniechano, klient ma prawo rozwiązania umowy bez płacenia kar umownych, określonych w art.16 ust.1. O ile byłoby niemożliwe zaoferowanie przez AICE modelu samochodu zastępczego, wówczas AICE przystąpi do rozliczenia grupy zgodnie z art.19”

e) „ klient, który otrzymał asygnację ma prawo odbioru samochodu (...) po spełnieniu następujących formalności:

= b. podpisania aneksu do umowy, określającego zobowiązania asygnowanego klienta, wynikające z faktu odebrania samochodu”

f) „AICE zastrzega sobie (...) prawo czasowego zawieszania możliwości dokonywania wpłat przedterminowych przez klientów bez asygnacji (...)”

g) „W przypadku, gdy klient podpisał umowę i zrezygnował z uczestnictwa w systemie zanim otrzyma informację o przynależności do grupy, a więc przed wpłaceniem pierwszej raty, AICE przyjmie jego rezygnację, zatrzymując opłatę wstępną która w żadnym przypadku nie podlega zwrotowi.”

h) „strony wykorzystują wszelkie możliwości do polubownego rozwiązania ewentualnych sporów wynikających z niniejszej umowy. Sprawy wymagające rozstrzygnięcia sądowego będą prowadzone przed sądami dla miasta stołecznego Warszawy.”

Sąd Okręgowy, Sąd Antymonopolowy w pozostałej części powództwo oddalił (pkt.2), zniósł wzajemnie koszty postępowania między stronami (pkt.3) oraz zarządził publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanej (pkt.4).

Sąd Okręgowy, Sąd Antymonopolowy powyższe orzeczenie oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Powód stosował w umowach z konsumentami do kwietnia 2002r. wzorzec umowy o treści przedstawionej przez powoda w pozwie, czemu nie zaprzeczył. Zostało to udowodnione na podstawie art.230 k.p.c.

Powód wystąpił z niniejszym pozwem w czasie, kiedy strona pozwana korzystała z przedmiotowego wzorca umowy, dlatego zaniechanie jego stosowania w trakcie procesu, nie ma wpływu na bieg postępowania (art.479 ze zn. 40 k.p.c).

Sąd pierwszej instancji ustosunkował się do wszystkich enumeratywnie wymienionych w pozwie zapisów umowy i tak:

- odnośnie pkt.I - nie jest on sprzeczny z dobrymi obyczajami i nie narusza interesów konsumentów, wynika z faktu zawarcia umowy ubezpieczenia na życie. Powód nie wykazał, w jaki sposób złożenie takiego oświadczenia narusza interesy konsumenta.

odnośnie pkt.II - przepis art.385 zee zn.3 pkt.7 k.c. nie daje podstaw do kwestionowania zasadności skali zabezpieczeń, jeżeli pozostają one w bezpośrednim związku z umową zawierającą oceniane postanowienie, odnośnie pkt.III - zapis ten nie odnosi się w ogóle do obowiązku zapłaty jakichkolwiek kar umownych i dlatego bezzasadne jest twierdzenie powoda, że narusza on art.385 ze zn. 3 pkt.16 k.c. Również bezzasadny jest zarzut naruszenia art.385 ze zn.3 pkt 11, skoro zapis wzorca nie odnosi się do stwierdzania zgodności świadczenia z umową wskazując obiektywne zdarzenie prawne - zakończenie planu ratalnego, jako powodujące wykonanie umowy.

odnośnie pkt.IV - bezpodstawny jest zarzut naruszenia art.385 ze zn. 3 pkt.2 k.c, zaś zarzut naruszenia art.385 ze zn. 3 pkt.22 k.c. jest trafny, ponieważ przepis ten zakazuje stosowania we wzorcach umów z konsumentami postanowień, które przewidują obowiązek wykonania zobowiązania przez konsumenta mimo niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez jego kontrahenta.

- odnośnie pkt.V - sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.20 jest zapis, który daje możliwość zmiany, w przypadku wprowadzenia innego (droższego) modelu samochodu. Pozostałe zapisy tego punktu nie są sprzeczne z art.385 ze zn. 3 pkt.: 11,21 i 19 k.c. Zaprzestanie produkcji określonego modelu samochodu przez jego producenta nie ma związku z wolą pozwanego, który organizuje jedynie sposób finansowania zakupu, a nie występuje jako sprzedawca. Firma Daewoo nie jest zatem podmiotem, przy pomocy którego pozwany wykonuje zobowiązanie. Jej działania mają charakter działania osoby trzeciej, za którą żadna ze stron nie ponosi odpowiedzialności.

- odnośnie pkt.VI - zapis jest sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt. 16 k.c, gdyż w przypadku różnicy w cenie nowego modelu do 25% ceny modelu starego, wyłącznie na konsumencie ciąży obowiązek zapłaty określonej

sumy pieniężnej w przypadku rezygnacji z wykonania umowy. Skoro firma Daewoo nie jest podmiotem, przy pomocy którego, pozwany wykonuje zobowiązanie, to zapis ten nie jest sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.21 k.c. Również zapis ten nie jest sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.2 i pkt. 11 k.c. W świetle treści umowy przewidującej po stronie pozwanego określone obowiązki, zapis klauzuli nie wyłącza odpowiedzialności pozwanego z tytułu nienależytego wykonania umowy. Według sądu klauzula ta nie przyznaje pozwanemu uprawnienia do stwierdzenia zgodności świadczenia z umową. W przewidzianych przypadkach następuje zmiana przedmiotu asygnacji, o ile konsument zmianę tę zaakceptuje i nie odstąpi od umowy.

- odnośnie pkt.VII - swoją istotą odpowiada klauzuli opisanej w pkt.VI uzasadnienia. Zdaniem sądu zapis ten jest sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.16, a nie jest sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt. 2 i 21.

- odnośnie pkt.VIII - zapis jest sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.4 k.c, ponieważ przewiduje postanowienia, z którymi konsument nie miał możliwości zapoznać się przed zawarciem umowy. Wzorzec umowy nie określa żadnych warunków aneksu. Postanowienie jednak nie narusza art.385 ze zn. 3 pkt.6 k.c. - dotyczy rozliczenia konkretnego zobowiązania, dotyczącego konkretnego samochodu, a nie usługi polegającej na zorganizowaniu kredytowania w systemie konsorcyjnym. W pierwszym przypadku przedmiotem świadczenia jest cena i prawo własności, a w drugim usługa organizacji grupy i wynagrodzenie za nią.

- odnośnie pkt. IX - zapis jest sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.8 k.c, bowiem uzależnia on spełnienie świadczenia od okoliczności zależnych tylko od woli kontrahenta konsumenta, który według własnego, swobodnego uznania może decydować o zawieszeniu możliwości skorzystania przez kontrahenta z przysługującego mu uprawnienia.

- odnośnie pkt. X - zapis nie jest sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt. 12 i 17 k.c. Kodeks cywilny w art.396 przewiduje możliwość zastrzeżenia w umowie, że jednej lub obu stronom będzie wolno od umowy odstąpić za zapłatą oznaczonej sumy (odstępnego). Obowiązek zapłaty odstępnego nie odnosi się zatem do treści art.385 ze zn. 3 pkt. 12 k.c. Powód nie wykazał, że odstępnego w wysokości dwóch pełnych rat całkowitych jest nadmiernie wygórowane , a więc rażąco odbiegające od zwyczajowo przyjętych.

- odnośni pkt. XI - zapis ten jest sprzeczny z pkt. 12 i 13 k.c, ponieważ pozwany nie wskazał żadnego ekwiwalentu, który otrzymuje konsument przed odstąpieniem od umowy.

- odnośnie pkt. XII - zapis nie jest sprzeczny z art. 385 ze zn. 1 §1 k.c. i art.385 ze zn. 3 pkt.2 k.c, ponieważ ryzyko związane z udziałem w organizowanym przez pozwanego systemie finansowania jest jednym ze świadczeń głównych konsumenta, a zatem zapis ten nie podlega ocenie, co do kryteriów wskazanych w art.385 ze zn. 1 §1 k.c. Zapis ten nie ogranicza również odpowiedzialności pozwanego za nienależyte wykonanie zobowiązania.

- odnośnie pkt. XIII - pozwany uznał powództwo odnośnie tego zapisu, przyznając, że jest on sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.23 k.c. i uznanie to nie budzi wątpliwości sądu. Powyższy wyrok apelacją zaskarżyły obie strony. Powód zaskarżył powyższy wyrok w części oddalającej powództwo, zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego przez naruszenie art.321§1 k.p.c, polegające na orzekaniu przez sąd poza granicami zgłoszonego powództwa.

Wskazując na powyższe powód wniósł o uchylenie wyroku w części będącej przedmiotem zaskarżenia i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do

ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego, lub o:

Zmianę wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie, co do istoty oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Natomiast stoma pozwana zarzuciła powyższemu wyrokowi naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisów art.385 ze zn. 1 §1 k.c. oraz art.385 ze zn. 3 pkt.4,8,12,13,16.20 i 22 k.c. Wskazując na powyższe, wniosła o zmianę zakazonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, z wyjątkiem punktu h sentencji wyroku oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2003r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

I. w punkcie pierwszym dodał podpunkty o następującym brzmieniu:

- i) klient przystępuje do systemu po złożeniu oświadczenia o stanie zdrowia;
- j) AICE nie może odmówić klientowi prawa przystąpienia do systemu poza przypadkiem nieobjęcia go przez firmę ubezpieczeniową ubezpieczeniem na życie ;
- k) cena usługi AICE pokrywa koszty obsługi przez cały czas ważności planu ratalnego danej grupy;
 - 1) w momencie zakończenia planu ratalnego grupy AICE przystąpi do przekazania klientom, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w systemie, wniesionych przez nich rat czystych; 1) w przypadku wyczerpania wszelkich możliwości technicznych AICE upoważniona jest do rozliczenia grupy zgodnie z art.19 oraz art.19 zdanie 2, (...) na podstawie którego (...) AICE powinna przystąpić do dokonywania zwrotów rat czystych w oparciu o środki tworzące aktualny fundusz grupy. W tym celu, w okresie 90 dni kalendarzowych, nastąpi ostateczne rozliczenie grupy w następującej kolejności: zwrot rat, które ewentualnie AICE wpłaciła z tytułu zakupu samochodów dla grupy, postanowienie do dyspozycji klientów, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w systemie lub, z którymi rozwiązano umowę, pozostałych funduszy zgodnie z art.16 ust.1 i art.17 ust.1A niniejszej umowy;
- II. uchylił wyrok w punkcie la i w tym zakresie oddalił powództwo;
- III. umorzył postępowanie apelacyjne w części dotyczącej punktu lg wyroku;
- IV. w pozostałej części powództwo oddalił;
- V. w pozostałej części obie apelacje oddalił;
- VI. koszty procesu za drugą instancję między stronami wzajemnie zniósł.

Sąd Apelacyjny powyższy wyrok oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Przedmiotem ustaleń są postanowienia wzorca stosowanego przy zawieraniu przez stronę pozwaną umów dotyczących uczestnictwa osób fizycznych w systemie organizacyjnym w celu nabywania samochodów, tzw. systemie argentyńskim. Organizator tego systemu tworzy, a właściwie doprowadza do organizowania się przyszłych nabywców samochodów w samofinansujące się grupy. Fundusz tych grup pochodzi tylko i wyłącznie ze składek tych nabywców zwanych we wzorcu - klientami. Strona pozwana, zajmując się organizacją systemu, nie ponosi ryzyka finansowego, co wynika właśnie z analizy treści skarżonych postanowień wzorca umowy. Sąd Apelacyjny analizując kolejne postanowienia wzorca w układzie i nazewnictwie przyjętym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, zważył, co następuje:

- odnośnie pkt. I i II - postanowienia te dotyczą dodatkowego obowiązku klienta. Sąd Apelacyjny nie podzielił oceny Sądu Okręgowego, że zostało wykazane, aby złożenie oświadczenia o stanie zdrowia, jak i zawarcia umowy ubezpieczenia na życie miało bezpośredni związek z umową w rozumieniu treści art.385 ze zn.3 pkt.7 k.c. Przepis ten ma na celu zapewnienie daleko idącej swobody umów, zapewniającej właściwe działanie zasad wolnej konkurencji. Dlatego dopuszczalne jest wymaganie zawarcia innej umowy, ale tylko wówczas, gdy ma ona ścisły, funkcjonalny związek z umową podstawową. Związku takiego nie ma zaś, umowa na życie, którą klient ma obowiązek zawrzeć. Nawet, jeżeli zabezpiecza ona szeroko rozumiane interesy AICE, to nie jest to wystarczający powód do narzucania klientom zawierania dodatkowych umów tego rodzaju.

- odnośnie pkt. III - Sąd Okręgowy poprzestał jedynie na stwierdzeniu, że to zastrzeżenie umowne nie odnosi się do obowiązku zapłaty kar umownych, ale nie wyczerpuje oceny merytorycznej tego postanowienia. Oznacza, że cenę usługi klient ma obowiązek uiszczać nawet wtedy, gdy zrezygnuje z uczestnictwa w systemie systemie ten obowiązek trwa aż do zakończenia planu ratalnego obejmującego całą grupę. Nie jest to uzasadnione, ponieważ po rezygnacji klienta, strona pozwana nie będzie ponosić żadnych kosztów związanych z obsługą jego osoby. Ustanowienie, więc takiego obowiązku, równoznacznego ze świadczeniem nienależnym, rażąco narusza interesy klienta. Powód w pkt. C pozwu sprecyzował żądanie fragmentarycznie (następne zdanie z art.4 ust.26, które jest niedokończone). Tak określone żądanie nie może być uwzględnione, ponieważ powód ma obowiązek wykazać, dlaczego taki zapis stanowi niedozwolone postanowienie umowne.

- odnośnie pkt. IV - Sąd Apelacyjny nie podzielił oceny Sądu Okręgowego, iż zapis ten jest sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.22 k.c. Obowiązek zapłaty jest postanowieniem określającym główne świadczenie strony (art.385 ze zn. 1 §1 k.c.) i winien być spełniony, niezależnie od tego, czy klient jako strona umowy otrzyma stosowny formularz, czy też nie.

- odnośnie pkt. V - zapis ten rozumiany jako uprawnienie do jednostronnej zmiany treści umowy w części dotyczącej ceny bez przyznania

konsumentowi prawa odstąpienia od umowy jest oczywiście sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.20 k.c.

- odnośnie pkt. VI - podobnie, jak w przypadku pkt.V, postanowienie to ogranicza uprawnienie konsumenta do odstąpienia od umowy - co jest sprzeczne z art.385 ze zn. 3 pkt. 14 k.c, naruszając jednocześnie rażąco interes konsumenta.
- odnośnie pkt. VII - postanowienie to jest sprzeczne zarówno z art.385 ze zn. 3 pkt. 14, jak i pkt. 16 k.c. Odwołanie się do treści art.19 wzorca umowy oznacza, że z przyczyn nie leżących po stronie konsumenta dochodzi do niekorzystnego dla niego rozliczenia finansowego, polegającego jedynie na zwrocie rat czystych w oparciu o środki tworzące aktualny fundusz grupy.
- odnośnie pkt. VIII - Sąd Apelacyjny w pełni podziela argumentację i ocenę Sądu Okręgowego. Zapis ten przewiduje postanowienie, z którym konsument nie miał możliwości zapoznania się przed zawarciem umowy. Zapis ten jest więc sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.4 k.c.
- odnośnie pkt. IX - zapis ten jest sprzeczny z art.385 ze zn. 3 pkt.8 k.c, ponieważ uzależnia spełnienie świadczenia od okoliczności zależnych tylko od woli kontrahenta konsumenta.
- odnośnie pkt. X - zapis ten zasadnie powód uznaje za klauzulę abuzywną jednakże tylko w brzmieniu: „(...) w momencie zakończenia planu ratalnego grupy, AICE przystąpi do przekazywania klientom, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w systemie, wniesionych przez nich rat czystych...” Jest rażącym naruszeniem interesów konsumenta, takie ukształtowanie jego uprawnienia do zwrotu części wpłat, które skutkuje uzyskaniem takiego zwrotu często po wielu latach. W tym czasie przez kilka lat konsument zmuszony jest do finansowania innych uczestników systemu, uczestników jednocześnie pozbawiony jest możliwości korzystania z przysługujących mu zasobów finansowych.

Sąd Apelacyjny nie uznał natomiast, za niedozwolone postanowienia, iż od wypłaconej sumy AICE potrąci z tytułu kary umownej wysokości dwóch pełnych rat całkowitych, obliczonych zgodnie z art.4.2. Wzorzec umowy posługuje się pojęciem kary umownej, w istocie dotyczy ona instytucji tzw. odstępnego. Strona powodowa nie wykazała, aby owo odstępnego było rażąco wygórowane.

- odnośnie pkt. XI - Sąd Apelacyjny podziela ocenę Sądu Okręgowego, iż jest to klauzula niedozwolona. Postanowienie to jest sprzeczne z art.385 ze zn. 3 pkt. 12 i 13 k.c. nakładające na konsumenta obowiązek zapłaty quasi odszkodowania wówczas, gdy druga strona nie poniesie żadnej szkody. Uregulowanie to jest więc sprzeczne z zasadą odpowiedzialności odszkodowawczej przewidzianej w prawie cywilnym.
- odnośnie pkt. XII - Sąd Apelacyjny nie podziela w tym zakresie oceny Sądu Okręgowego. Zaskarżony zapis zastrzega rażące uprzywilejowanie jednej strony tj. organizatora systemu kosztem konsumenta. Z treści postanowień art. 18 i 19 wzorca umowy wynika, że organizator systemu zapewnia w pierwszej kolejności zwrot funduszy dla siebie, zaś dla konsument - tylko wówczas, gdy pozostaną jakieś środki po zaspokojeniu się przez organizatora. Może się zdarzyć, że konsumenci nie otrzymają w ogóle zwrotu spełnionych świadczeń. Zapis ten jest, więc sprzeczny z art.385 ze zn. 5pkt.2i 13k.c.

Powyższy wyrok kasacją zaskarżyła pozwana, wnosząc o:

- a) zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie apelacji powoda w części dotyczącej uznania za niedozwolone klauzul opisanych w art.4 ust.2 pkt. B, art. 16 ust.1 oraz art. 19 ogólnych warunków umowy, którą posługuje się AICE POLSKA;
- b) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej spółki kosztów procesu według norm przepisanych, w tym również kosztów postępowania apelacyjnego.

Jako podstawę kasacji, skarżąca podała:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 385 ze zn. 1 § 1 k.c. przez błędną jego wykładnię i niesłuszne przyjęcie, że postanowienia umowy kształtują prawa i obowiązki stron w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy klientów; art.385 ze zn. 3 pkt. 2 i 13 k.c. przez ich błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że zakwestionowane klauzule opisane w art. 19 ogólnych warunków umowy wyłączają lub istotnie ograniczają odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania oraz przewidują utratę prawa żądania zwrotu świadczenia konsumenta spełnionego wcześniej niż świadczenie kontrahenta, gdy strony wypowiadają rozwiązują lub odstępują od umowy; art.5 k.c. i 353 ze zn. 1 k.c. przez ich niezastosowanie.

2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art.328§2 k.p.c. przez sprzeczność ustaleń zawartych w uzasadnieniu wyroku z treścią sentencji oraz niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Skarżąca rozpoznanie kasacji uzasadniła tym, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów art.385 ze zn. 1 §1 i 2 k.c, a także art.385 ze zn. 3 pkt. 2 i 13. k.c.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 8 czerwca 2004r. uchylił zaskarżony wyrok w punkcie 1 litery : k, l, l oraz w punkcie VI i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy oparł powyższy wyrok na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Zawarta w przepisie art.385 ze zn. 1 §1 k.c. klauzula generalna, która po spełnieniu określonych przesłanek, decyduje o uznaniu postanowień zamieszczonych w umowie zawartej z konsumentem za „niedozwolone postanowienia umowne” (tzw. klauzule abuzywne) dotyczy zarówno

incydentalnej kontroli treści umowy, jak i abstrakcyjnej kontroli wzorca umownego. Ustawodawca użył bowiem w art.385 ze zn. 1 §1 k.c. terminu „postanowienia umowy” w znaczeniu potocznym, obejmując nim zarówno postanowienia umowy w ścisłym znaczeniu tego terminu, jak i postanowienia wzorców umownych, które nie są „postanowieniami umowy” w ścisłym znaczeniu, ale kształtują także treść stosunku zobowiązaniowego. Klauzula generalna wyrażona w art.385 ze zn. 1 §1 k.c. zawiera przesłankę abuzywności, która obejmuje „sprzeczność z dobrymi obyczajami” i „rażące naruszenie interesów konsumenta”. Oba te kryteria powinny być spełnione łącznie. Przyjmuje się, że istotą „dobrego obyczaju” jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. Z pojęciem tym „klóci się” zatem postępowanie, którego celem jest

zdezorientowanie konsumenta, wykorzystanie jego niewiedzy lub naiwności, ukształtowanie stosunku prawnego z naruszeniem zasady równości stron. Chodzi więc o takie postępowanie, które potocznie jest rozumiane jako nieuczciwe, nierzetelne, sprzeczne z akceptowanymi standardami działania.

„Naruszenie interesów konsumenta”, aby było istotne z punktu omawianej przesłanki abuzywności, musi być rażące, a więc doniosłe, znaczące. „Interesy” konsumenta należy rozumieć szeroko, nie tylko jako niekorzystne ukształtowanie jego sytuacji ekonomicznej, ale także jako niewygodę organizacyjną stratę czasu, nierzetelne traktowanie, czy naruszenie prywatności konsumenta.

Zdaniem Sadu Najwyższego uzasadnienie wyroku musi nawiązywać do przewidzianych w prawie materialnym kryteriów decydujących o uznaniu zakwestionowanego postanowienia za klauzulę abuzywną. Zawarte w art.385 ze zn. 1 §1 k.c. zwroty niedookreślone wymagają nie tylko powołania, ale także wskazania, jakie okoliczności sprawy - zdaniem sądu świadczą o ich wypełnieniu. Sąd w uzasadnieniu orzeczenia powinien zatem przedstawić wnioski, które doprowadziło go do uznania, iż zakwestionowane

postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Sąd Najwyższy uznał, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie odpowiada przedstawionym wymaganiom. Skarżąca trafnie zarzuciła, że sąd uznając za abuzywne postanowienia wzorca umownego przytoczone w punkcie pierwszym rzymskim, litera k, 1 sentencji wyroku, w ogóle nie wskazał podstawy prawnej rozstrzygnięcia. Z uzasadnienia nie wynika też, w czym sąd upatruje zrealizowania się kryteriów decydujących o uznaniu postanowień objętych zaskarżonym wyrokiem za klauzule abuzywne, zwłaszcza, jakie okoliczności faktyczne sprawy świadczą o tym, że te postanowienia kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. Nawiązywanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku tylko do kryterium „rażącego naruszenia interesów konsumenta” wskazuje na to, że sąd - wbrew treści art.385 ze zn. 1 §1 k.c. - traktuje to kryterium, jako samodzielną przesłankę uznania zakwestionowanego postanowienia za klauzulę abuzywną. Ze zwięzłego uzasadnienia uznania za klauzulę abuzywną postanowienia wzorca przytoczonego w punkcie pierwszym rzymskim, litera j sentencji wyroku nie wynika, jakie elementy zawarte w zakwestionowanym postanowieniu wzorca prowadzą - zdaniem sądu do wniosku, iż to postanowienie wzorca jest klauzulą abuzywną w rozumieniu art.385 ze zn. 3 pkt.2 i 13 k.c. W tej sytuacji nie można odeprzeć zarzutu skarżącej, że zaskarżony wyrok zapadł z naruszeniem art.385 ze zn.1§1 zdanie 1, art.385 ze zn.3 pkt.2 i 13 k.c. oraz art.328§2 k.p.c.

Natomiast nieuzasadnione są zarzuty skarżącej, iż treść art.385 ze zn. 1 §1 zdanie 2 k.c. stanowi przeszkodę do uznania za klauzulę abuzywną postanowienia wzorca przytoczonego w punkcie pierwszym rzymskim, litera j sentencji wyroku oraz naruszenia art.5 i art.353 ze zn.1 k.c. przez ich niezastosowanie. Skarżąca podnosząc zarzut niezastosowania art.5 k.c, pomija to, że dobre obyczaje są jednym z elementów przesłanki decydującej o abuzywności wzorca umownego. Pozwana, broniąc zakwestionowanych

postanowień wzorca, nie może skutecznie powoływać się na art.353 ze zn. 1 k.c, bowiem zasada swobody umów nie ma charakteru absolutnego. Nie ma, więc podstaw do zarzutu naruszenia zasady wynikającej z art.353 ze zn. 1 k.c, gdy wzorzec umowny zawiera klauzule abuzywne.

Sąd Apelacyjny przy ponownym rozpoznaniu zaskarżonego wyroku zważył, co następuje: Apelacji powoda nie można odmówić słuszności, choć nie w całości zasługuje ona na uwzględnienie.

Klauzulę „cena usługi AICE pokrywa koszty obsługi przez cały czas ważności planu ratalnego grupy” należy uznać za niedozwoloną jako naruszającą dobre obyczaje obowiązujące w obrocie, bowiem zasadniczą cechą umów jest ekwiwalentność świadczeń, ustalenie ceny usługi zawsze według kosztów obsługi przez cały czas ważności planu ratalnego grupy powoduje, że nawet przy odstąpieniu (rezygnacji) konsument będzie ponosił koszty, których AICE -organizator w istocie nie poniesie. Będą to zatem zyski nieuzasadnione i nie wynikające z indywidualnej umowy i indywidualnie ustalonej ceny usługi, a zostały narzucone i wpływają na niesymetryczność praw i obowiązków stron umowy, a klauzulę tę należy uznać za niedozwoloną na podstawie art.385 ze zn.3 pkt.2 i pkt.12.

Należy podkreślić, że treść klauzuli powyższej jest analogiczna do znajdującego się od 15 października 2002r. w Rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, wzorca dotyczącego opłaty wstępnej.

Również zastrzeżenie, że „w momencie zakończenia planu ratalnego grupy AICE przystąpi do przekazania klientom, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w systemie, wniesionych przez nich rat czystych” stanowi klauzulę abuzywną w świetle przepisu art.385 ze zn. 3 pkt.21 k.c., dlatego, że realizacja obowiązku przedsiębiorcy zwrotu świadczenia jest odłożona do bliżej nieokreślonego terminu, co samo przez się narusza dobre obyczaje rzetelności i pewności w obrocie, jak i nakłada na konsumenta obowiązek ponoszenia kosztów udziału w grupie innych uczestników, a ogranicza jego prawo do rozporządzania swoim majątkiem w wysokości należnych świadczeń.

Natomiast w zakresie klauzuli „w przypadku wyczerpania wszelkich możliwości technicznych AICE upoważniona jest do rozliczenia grupy zgodnie z art.19 oraz art.19 zdanie 2 (•••) na podstawie którego (...) AICE powinna przystąpić do dokonywania zwrotów rat czystych w oparciu o środki tworzące aktualny fundusz grupy. W tym celu w okresie 90 dni kalendarzowych, nastąpi ostateczne rozliczenie grupy w następującej kolejności: zwrot rat, które ewentualnie AICE wpłaciła z tytułu zakupu samochodów dla grupy, postawienie do dyspozycji klientów, którzy zrezygnowali z uczestnictwa w systemie lub z którymi rozwiązano umowę, pozostałych funduszy zgodnie z art.16 ust.1 i 17 ust.1A niniejszej umowy”, przede wszystkim za abuzywne należy uznać zapisy niedookreślone i nie poddające się w żaden sposób kontroli „w przypadku wyczerpania wszelkich możliwości technicznych”; jak i „środki tworzące aktualny fundusz grupy”, co wskazuje na brak zobowiązania AICE do zwrotu świadczeń oraz za nielojalne i nieuczciwe ustalenie przyjętej tam kolejności zaspokojenia uczestników grupy przez rażące uprzywilejowanie AICE -

przedsiębiorcy-organizatora kosztem konsumentów tak dalece, że stawia pod

znakiem zapytania ewentualne zaspokojenie klientów, którzy zrezygnowali lub rozwiązali umowę. Może to prowadzić nawet do utraty przez konsumenta prawa zwrotu tych świadczeń, co spełnia przesłanki z art.385 ze zn.3 pkt.13 k.c.

Wszystkie wskazane wyżej, a kwestionowane zapisy należy uznać za naruszające dobre obyczaje w obrocie i jednocześnie rażąco naruszające interesy konsumenta w ich ekonomicznym przede wszystkim aspekcie, bowiem mogą prowadzić do utraty ich efektywnej wartości przez odsunięcie ich realizacji na nieokreślony czas, a nawet do utraty prawa uzyskania tych świadczeń.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Apelacyjny na podstawie art.386§1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i w uwzględnieniu apelacji powoda uznał za : abuzywne wymienione wyżej klauzule wzorca.

Z tych samych przyczyn apelację pozwanej w tej części, jako nieuzasadnioną, sąd działając na podstawie art.385 k.p.c. oddalił.

W pozostałym zakresie wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 6 sierpnia 2003r. wobec treści wyroku Sadu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2004r., sygn. akt I CK 635/03, jako prawomocny nie podlegał rozpoznaniu.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny działając na zasadzie art.386§1 k.p.c. i 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Wobec tego, że apelacje pozwanej i powoda w ostatecznym wyniku kasacji w pozostałej części zostały oddalone, koszty procesu za drugą instancję i w postępowaniu kasacyjnym wzajemnie zniesiono na podstawie przepisu art.100 k.p.c.